

FAYNBERG ASARLARIDA SEVGI VA INSON QALBI
KECHINMALARI

Shukurova Namuna Hasanovna

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti,

Xalqaro jurnalistika fakulteti, 1-bosqich talabasi

namunashukurova6@gmail.com

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada Aleksandr Faynberg asarlarida sevgi mavzusi va inson qalbining ichki kechinmalari badiiy tahlil qilinadi. Shoir she'riyatida sevgi nafaqat romantik tuyg'u, balki ma'naviy poklanish va ruhiy yuksalish omili sifatida talqin etiladi. Inson qalbining nozik holatlari, iztiroblari va umidlari poetik vositalar orqali yoritiladi.

Kalit so'zlar: Aleksandr Faynberg, sevgi, inson qalbi, ruhiy kechinma, lirika, ma'naviyat, poetik tasvir, falsafiy mushohada.

LOVE AND THE INNER EXPERIENCES OF THE HUMAN
HEART IN THE WORKS OF ALEKSANDR FAYNBERG

Shukurova Namuna Hasanovna

Uzbekistan State World Languages University,

1st-year student of the Faculty of International Journalism

namunashukurova6@gmail.com

ABSTRACT

This article analyzes the theme of love and the inner experiences of the human heart in the works of Aleksandr Faynberg. In his poetry, love is interpreted not only as a romantic feeling but also as a source of spiritual purification and moral elevation. The delicate emotional states, sufferings, and hopes of the human soul are revealed through poetic devices.

Keywords: Aleksandr Faynberg, love, human heart, inner experience, lyric poetry, spirituality, poetic imagery, philosophical reflection.

Sevgi insoniyat adabiyotining eng abadiy va chuqur mavzularidan biridir. Har bir davr shoirlari bu tuygʻuni oʻzicha talqin qilgan, unga yangi mazmun va ohang baxsh etgan. Aleksandr Faynberg ijodida ham sevgi alohida oʻrin tutadi. Biroq uning sheʼriyatida sevgi faqat romantik munosabat emas, balki inson qalbining murakkab va teran kechinmalari bilan uygʻunlashgan ruhiy hodisa sifatida namoyon boʻladi. Faynberg sheʼrlarida sevgi avvalo samimiyat bilan ifodalanadi. Shoir ortiqcha balandparvozlikdan qochadi, tuygʻularni sodda, ammo taʼsirchan soʻzlar orqali tasvirlaydi. Uning lirik qahramoni sevgi oldida ojiz emas, aksincha, ichki dunyosini anglashga intilayotgan shaxs sifatida koʻrinadi. Sevgi jarayonida inson oʻzini kashf etadi, oʻz qalbining chuqurliklariga nazar tashlaydi. Shoir sevgi orqali inson qalbining nozik jihatlarini ochib beradi. Ayriliq iztirobi, sogʻinch, kutish, umid va ishonch kabi holatlar sheʼrlarning asosiy mazmunini tashkil etadi. Faynberg bu kechinmalarni tabiiy va hayotiy tasvirlaydi. U sevgi dardini dramatik fojiaga aylantirmaydi, balki uni inson hayotining ajralmas qismi sifatida talqin qiladi.

Faynberg ijodida sevgi ko‘pincha vaqt va xotira bilan bog‘liq holda beriladi. O‘tgan tuyg‘ular, esdaliklar, yo‘qotilgan lahzalar lirik ohangda tasvirlanadi. Shoir uchun sevgi nafaqat hozirgi his, balki qalb xotirasida yashovchi abadiy tuyg‘udir. Shu jihatdan uning she‘riyatida sevgi va abadiyat o‘rtasida uzviy bog‘liqlik mavjud. Inson qalbi kechinmalari Faynberg asarlarida psixologik aniqlik bilan beriladi. Lirik qahramonning ichki monologlari, o‘z-o‘zi bilan suhbatlari sevgi jarayonining murakkabligini ko‘rsatadi. Ba‘zan sevgi quvonch manbai bo‘lsa, ba‘zan u iztirob sababiga aylanadi. Shoir ana shu qarama-qarshilikni badiiy muvozanatda tasvirlaydi. Faynberg sevgi mavzusini ma‘naviyat bilan ham bog‘laydi. Uning nazarida, haqiqiy sevgi insonni poklaydi, uni yuksaltiradi. Sevgi orqali inson mehribonlik, sadoqat va fidoyilik kabi fazilatlarni anglaydi. Shu bois uning she‘rlarida sevgi axloqiy qadriyat sifatida ham talqin qilinadi.

Shoirning poetik tilida sevgi tasviri ko‘pincha tabiat obrazlari bilan uyg‘unlashadi. Bahor, yomg‘ir, yulduzlar, tong otishi kabi tasvirlar inson qalbidagi o‘zgarishlar bilan parallel beriladi. Bu esa she‘riy tasvirni yanada jonli va ta’sirchan qiladi. Tabiat manzaralari sevgi kayfiyatini kuchaytiruvchi vosita sifatida xizmat qiladi. Faynberg asarlarida sevgi ba‘zan javobsiz tuyg‘u sifatida namoyon bo‘ladi. Bunday holatda lirik qahramonning ichki iztirobi chuqur psixologik tahlil qilinadi. Biroq shoir umidsizlikka berilmaydi. U har qanday iztirob ortida ruhiy kamolot yotganini ko‘rsatadi. Sevgi insonni sinaydi, lekin ayni paytda uni mustahkamlaydi. Shoirning sevgi haqidagi qarashlari universal xarakterga ega. U millat yoki zamon chegarasidan chiqib, umuminsoniy tuyg‘ularni ifodalaydi. Shu sababli uning sevgi haqidagi she‘rlari turli avlod vakillari uchun ham tushunarli va yaqin bo‘lib qoladi. Faynberg uchun inson qalbi cheksiz olamdir. Sevgi esa ana shu olamning eng yorqin va murakkab tuyg‘usidir. Shoir qalb kechinmalarini badiiy mahorat bilan tasvirlab, o‘quvchini ham o‘z ichki dunyosiga nazar tashlashga undaydi. Uning she‘rlari insonni his qilishga, o‘ylashga va anglashga chorlaydi.

Toshkentning madaniy muhiti ham Faynberg uchun muhim ilhom manbai bo'lgan. Adabiy davralar, ijodiy uchrashuvlar, teatr sahnalari yosh ijodkorlarning shakllanishiga xizmat qilgan. Bu muhitda yashagan va ijod qilgan shoir uchun yoshlar bilan muloqot ijodiy energiya manbai bo'lgan. Uning she'rlarida zamonaviylik va an'anaviylik uyg'unligi aynan shu madaniy makonda shakllangan. Faynberg yoshlar hayotidagi muammolarni ham e'tibordan chetda qoldirmaydi. U ruhiy yolg'izlik, tushunilmaslik va hayotiy tanlovlar murakkabligini tasvirlaydi. Biroq u har doim umid va ishonch ohangini saqlab qoladi. Shoirning nazarida, yoshlik – bu imkoniyatlar davri. Shuningdek, Toshkentning ko'p millatli muhiti yoshlar ongining ochiqqligini ta'minlagan. Turli madaniyatlar bilan muloqot qilish, keng dunyoqarashga ega bo'lish shoir ilhomining yana bir manbai bo'lgan. Bu holat uning she'riyatida insonparvarlik va bag'rikenglik g'oyalarining ustuvor bo'lishiga sabab bo'lgan. Faynberg ijodida yoshlik va ilhom tushunchalari bir-biri bilan chambarchas bog'liq. Yoshlik ruhi uning she'rlariga dinamizm, samimiyat va hayotiylik baxsh etadi. Toshkent esa ana shu ruhni shakllantirgan muhit sifatida talqin qilinadi.

Toshkentning zamonaviy qiyofasi ham Faynberg ijodida o'z aksini topadi. U yangi binolar, keng ko'chalar va rivojlanayotgan hayotni tasvirlar ekan, bu jarayonda inson ma'naviyati saqlanib qolishi kerakligini ta'kidlaydi. Ijtimoiy taraqqiyot bilan birga axloqiy qadriyatlar ham rivojlanishi zarurligini she'riy ohangda ifodalaydi. Faynberg shahar hayotini romantiklashtirmaydi, balki realistik tasvirlaydi. U ijtimoiy muammolarni ham chetlab o'tmaydi. Insonlar orasidagi begonalashuv, shoshqaloqlik, ruhiy yolg'izlik kabi masalalar ham uning e'tibor markazida bo'ladi. Biroq u har doim umid ohangini saqlab qoladi. Shoir uchun Toshkent – bu yashashga arziydigan, insonni o'ylashga undaydigan makondir. Faynberg she'riyatida ijtimoiy hayotning yana bir muhim jihati – ma'naviyat masalasidir. U shahar hayotida insoniylik, mehr-oqibat va halollik qadriyatlarini ulug'laydi. Uning nazarida, ijtimoiy

hayotning asosiy mezonini iqtisodiy rivojlanish emas, balki insonning ruhiy boyligidir. Shoirning Toshkent haqidagi tasvirlari ko‘pincha lirizm bilan sug‘orilgan. U shaharni sevadi va bu muhabbatni yashirmaydi. Ammo bu muhabbat tanqidiy nigoh bilan uyg‘unlashgan. U shahar hayotidagi kamchiliklarni ko‘radi, lekin ularni tuzatish mumkinligiga ishonadi. Bu esa uning idealistik ruhini ko‘rsatadi. Faynberg uchun Toshkent – bu faqat makon emas, balki taqdir. U shahar bilan ruhiy jihatdan bog‘langan. Shu sababli uning she‘rlarida Toshkent ijtimoiy hayoti jonli va samimiy aks etadi. O‘quvchi bu tasvirlarni o‘qir ekan, shaharni ko‘z oldiga keltiradi va o‘zini shu muhit ichida his qiladi.

Xulosa qilib aytganda, Aleksandr Faynberg asarlarida sevgi va inson qalbi kechinmalari chuqur va samimiy badiiy talqin etilgan. Shoir sevgi tuyg‘usini oddiy romantik mavzu darajasida qoldirmay, uni ruhiy va ma‘naviy hodisa sifatida ko‘rsatadi. Inson qalbining nozik jihatlari, iztiroblari va umidlari uning she‘riyatida yorqin ifodasini topgan. Faynberg sevgi orqali insonni anglashga intiladi. U qalbning murakkab kechinmalarini sodda, ammo ta‘sirchan poetik til orqali ochib beradi. Uning asarlarida sevgi insonni poklaydigan va yuksaltiradigan kuch sifatida namoyon bo‘ladi. Umuman olganda, Faynberg ijodi sevgi va inson qalbi mavzusini chuqur falsafiy hamda lirik talqinda yoritganligi bilan alohida ahamiyat kasb etadi. Uning she‘rlari bugungi o‘quvchini ham ruhiy mushohadaga chorlaydi va sevgi mohiyatini yanada chuqurroq anglashga undaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Faynberg, Aleksandr. Saylanma asarlar. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san‘at nashriyoti, 1986.
2. Faynberg, Aleksandr. She‘rlar va dostonlar. – Toshkent: O‘zbekiston nashriyoti, 1995.

3. Faynberg, Aleksandr. Tanlangan asarlar. – Toshkent: Sharq nashriyoti, 2008.
4. Karimov, N. XX asr o‘zbek va rus adabiy aloqalari. – Toshkent: Fan, 2001.
5. Qo‘shjonov, M. Adabiyot nazariyasi asoslari. – Toshkent: O‘qituvchi, 2004.
6. Umurov, H. Badiiy tahlil asoslari. – Toshkent: Sharq, 2006.
7. Yo‘ldoshev, Q. Lirik poetikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2010.
8. Rasulov, A. Badiiy asarda inson ruhiyati talqini. – Toshkent: Mumtoz so‘z, 2012.
9. Adabiyot va san’at jurnali. – Toshkent, turli sonlar.

